

Informacja

na temat wykorzystania dotacji podmiotowej przeznaczonej na zadania związane z zapewnieniem osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej.

W myśl art. 365 ust. 6 ustawy - *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668), środki finansowe przyznawane na finansowanie zadań związanych z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym (powinno być: z niepełnosprawnością) warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej przekazywane są **w formie dotacji podmiotowej**. Oznacza to iż, zgodnie z art. 131 - ustawy o *finansach publicznych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.) dotacje te obejmują środki dla podmiotu wskazanego w odrębnej ustawie (w tym przypadku uczelni publicznej i niepublicznej), wyłącznie na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie określonym w odrębnej ustawie (w tym przypadku ustawie - *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*).

W związku z powyższym ze środków omawianej dotacji mogą być finansowane:

- 1) wydatki bieżące;
- 2) koszty nabycia lub wytworzenia we własnym zakresie środków trwałych niezaliczonych do pierwszego wyposażenia, których wartość początkowa jest niższa od kwoty określonej w art. 16f ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1036), tj. 10.000 zł;
- 3) koszty zakupu wartości niematerialnych i prawnych, niezaliczonych do pierwszego wyposażenia, których wartość jest niższa od kwoty 10.000 zł;

związane bezpośrednio z zadaniami związanymi z zapewnieniem osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej. **Niedopuszczalne** jest dokonywanie ze środków omawianej dotacji podmiotowej **wydatków inwestycyjnych**.

Ponadto z ww. dotacji uczelnie mogą realizować wydatki na rzecz osób z niepełnosprawnością potwierdzoną orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności oraz osób z niepełnosprawnością, które nie posiadają stosownego orzeczenia. Uczelnie indywidualnie decydują czy z dotacji finansować wydatki dla osób z niepełnosprawnością nieposiadających stosownego orzeczenia oraz jak kwalifikować czy

pomoc jest należna.

Komisja ds. WSE: Bardzo popieramy stworzeni takiej możliwości, pozwoli to na wielu uczelniach powiększyć zakres wsparcia o osoby jeszcze nieorzeczone, ale np. przewlekłe chore.

**Poniżej przedstawiono przykładowy katalog zadań, które można sfinansować
ze środków tej dotacji:**

I. W zakresie dostosowania infrastruktury uczelni/domów studenckich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (niwelowanie barier architektonicznych):

- koszty związane z zapewnieniem podjazdów, podnośników, miejsc parkingowych, wind;
Komisja ds. WSE: zależy nam na windach i chcemy, aby ten zapis pozostał, ale pragniemy jedynie pokreślić pewną trudność w interpretacji słowa „zapewnienie”. Windy są dużą inwestycją, której nie da się zrealizować ze środków dotacji, zatem wpisywanie tego oznacza owszem możliwość, ale rzeczywisty brak środków ze strony MNiSW powoduje, że będzie to pusty lub mylący zapis. Koszt schodolazu to 3-4 tys., krzeselka schodowego 22-24 tys., platformy schodowej 28 tys., windy schodowej krzywoliniowej 45 tys.
- koszty związane z dostosowaniem na terenie uczelni oraz w domach studenta (studenckich) i w bursach akademickich miejsc i ciągów komunikacyjnych (oznaczenia duktów pieszych), miejsc, sanitariatów,
Komisja ds. WSE: proponujemy dodać, aby nie zamykać listy: itp.
- koszty dotyczące przygotowania sal audytoryjnych na potrzeby osób z niepełnosprawnościami, wyposażenia w sprzęt specjalistyczny;
Komisja ds. WSE: zastąpić słowo: „audytoryjnych” słowem: dydaktycznych, bo studenci uczą się w różnych salach: seminaryjnych, laboratoryjnych itp.
- koszty audytów dostępności uczelni dla osób z niepełnosprawnością, w tym audytów: architektonicznych, dostępności serwisów internetowych, dostępności procesu dydaktycznego i zarządzania;
- remonty¹ istniejącej infrastruktury, służącej osobom wymienionym w art. 365, ust. 6 ww. ustawy;

¹ Zgodnie z art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.) przez remont należy rozumieć wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym.

Komisja ds. WSE: do jakiej kwoty?

- koszty eksploatacji i konserwacji sprzętu dla osób z niepełnosprawnością (wind/dźwigów/urządzeń/itp.);
- pokrycie kosztów dzierżawy platform przyschodowych, terenu pod miejsca parkingowe, kart parkingowych,

Mając na względzie prawidłowość wykorzystania dotacji istotnym jest, aby poniesione z niej wydatki nie nosiły znamion ulepszenia środka trwałego. Środki trwałe uważa się za ulepszone, gdy suma wydatków poniesionych na ich przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, adaptację lub modernizację w danym roku podatkowym przekracza 10.000 zł i wydatki te powodują wzrost wartości użytkowej w stosunku do wartości z dnia przyjęcia środków trwałych do używania, mierzonej w szczególności okresem używania, zdolnością wytwórczą, jakością produktów uzyskiwanych za pomocą ulepszonych środków trwałych i kosztami ich eksploatacji (art. 16g ust. 13 ustawy *o podatku dochodowym od osób prawnych*). O tym, czy poniesione nakłady stanowią wydatki na remont czy nakłady na ulepszenie środka trwałego, decyduje zakres przeprowadzonych prac. Różnica między nakładami na remont a nakładami na ulepszenie środków trwałych polega na tym, że pierwsze z nich zmierzają do podtrzymania, odtworzenia wartości użytkowej środków trwałych, a drugie do podwyższenia bądź istotnej zmiany cech użytkowych tego składnika majątkowego.

Komisja ds. WSE: nie dyskutujemy z tym zapisem, ale pragniemy zauważyć, że może ono zrodzić kłopoty interpretacyjne np. każdy z wydatków po 10 tys. czy w sumie do 10 tys.?

II. W zakresie dostosowania procesu kształcenia:

- diagnoza potrzeb i możliwości studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami w celu zapewnienia im warunków do optymalnego procesu kształcenia;
- dostosowanie miejsca, harmonogramu oraz formy zajęć dydaktycznych, w tym zajęć indywidualnych;
- dostosowanie optymalnych warunków oraz pomocy dydaktycznych w procesie weryfikacji wiedzy (egzamininy, zaliczenia, udział w konkursach i w olimpiadach naukowo-sportowych),
- opracowanie materiałów dydaktycznych, testów zaliczeniowych i egzaminacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością;
- koszty rekrutacji na studia osób z niepełnosprawnościami: dostosowanie materiałów rekrutacyjnych (w tym serwisów internetowych) do potrzeb kandydatów

K: dostrzegamy pewną niekonsekwencję: z jednej strony możemy dostosować materiały rekrutacyjne do potrzeb kandydatów, z drugiej nie możemy zachęcać kandydatów – np. poprzez wydruk ulotek przygotowanych pod kątem niepełnosprawnych kandydatów np. powiększonym drukiem. Proponujemy uzupełnić o możliwość finansowania materiałów informacyjnych dla kandydatów na studia, poświęconych adaptacji procesu kształcenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, oferowanych w danej uczelni.

- zapewnienie odpowiednich materiałów dydaktycznych - w tym: przenoszenie do wersji tekstowej lub do wersji w druku powiększonym, przepisywanie notatek do wersji elektronicznej lub w Alfabetcie Braille’;
- zakup literatury specjalistycznej i naukowej do uczelnianych bibliotek dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- przygotowanie m. in. grafik wypukłych oraz stanowisk z obsługą multimedialną (ksero, skaner, oprogramowanie OCR, tablice interaktywne, dostosowanie bibliotek i czytelní akademickich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami);
- koszty tłumaczeń na język migowy, w tym usługi tłumaczy oraz kursy języka migowego dla studentów, doktorantów oraz dla pracowników uczelni;

Komisja ds. WSE: proponujemy rozszerzenie tego punktu także o inne kursy np. fonogestów, zapisów alternatywnych czy innych usług, nie zamykając tej listy.

- koszty organizacji lektoratów z języka obcego w formie zajęć grupowych lub indywidualnych (dotacja może być przeznaczona na organizację lektoratów z języka obcego dla niepełnosprawnych studentów (studentów z niepełnosprawnością), doktorantów i pracowników uczelni niezależnie od rodzaju niepełnosprawności). Nie ma ograniczeń co do minimalnej liczby uczestników biorących udział w tego typu zajęciach;

Komisja ds. WSE: Proponujemy uzupełnić o możliwość finansowania lektoratów języka polskiego dla osób nie(do)słyszających.

- koszty dodatkowych zajęć konsultacyjno-wyrównawczych;
- wynagrodzenia uczelnianych asystentów kandydatów na studia, studentów, doktorantów oraz osób biorących udział w prowadzeniu działalności naukowej;
- pokrycie kosztów biurowo-administracyjnych związanych z prowadzeniem Biura Osób Niepełnosprawnych (BON);

Komisja ds. WSE: Zapis powinien dotyczyć pokrycia kosztów jednostek organizacyjnych zajmujących się obsługą studentów z niepełnosprawnością (np. BON, DON, CKiOŚ), bowiem na różnych uczelniach obowiązują różne nazwy)

- specjalistyczne szkolenia wspomagające proces dydaktyczny osób z niepełnosprawnościami, umożliwiające osobom przyjętym na studia, studentom, doktorantom oraz osobom prowadzącym działalność naukową właściwą orientację przestrzenną na terenie uczelni oraz zdobywanie umiejętności posługiwania się technologiami asystującymi, poszerzanie wiedzy i kompetencji społecznych;

Komisja ds. WSE: należy w przypadku szkoleń z zakresu orientacji przestrzennej dodać: oraz pokrycie kosztów nowych technologii w zakresie orientacji przestrzennej np. beacons.

Należy także (gdzieś) dodać wsparcie psychologiczne oraz rozpatrzyć dodanie porad specjalistycznych np. psychiatry, logopedy, neuropsychologa, itp.

- specjalistyczne szkolenia dla pracowników uczelni, podnoszące świadomość związaną z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych na terenie uczelni oraz w zakresie pracy z tymi osobami;

Komisja ds. WSE: proponujemy uwzględnić również studentów i doktorantów z otoczenia osób z niepełnosprawnościami. Jest to grupa, która ma kontakt codzienny i często świadczy pomoc koleżeńską. Takie szkolenia są już prowadzone na wielu uczelniach zaawansowanych w dostępności.

- zapewnienie konsultacji (prawnych, dydaktycznych, zawodowych, mediacyjnych w sytuacjach konfliktowych) studentom, doktorantom i prowadzącym Działalność naukową z niepełnosprawnościami w celu wspierania ich procesu kształcenia;

- szkolenia kadry prowadzącej w zakresie dostosowania zajęć edukacyjno-sportowych do specjalnych potrzeb słuchaczy/doktorantów;

Komisja ds. WSE: specjalistyczne szkolenie kadry dydaktycznej powinny dot. wszystkich przedmiotów ze szczególnym uwzględnieniem nauki języków obcych oraz zajęć WF-u.

- zakup sprzętu i urządzeń specjalistycznych wspomagających proces dydaktyczny, np. specjalistyczne oprogramowanie komputerowe, rzutniki do wyświetlania tekstu wykładu (o wartości jednostkowej do 10.000 zł - o ile wyposażenie to nie stanowi środka trwałego w rozumieniu odrębnych przepisów);

- finansowanie wkładu własnego uczelni w ramach ubiegania się o dofinansowanie w programie „PFRON ABSOLWENT” lub w innych programach/konkursach - o ile stan prawny lub regulamin projektu/przedsięwzięcia nie wyłącza finansowania/współfinansowania z „dotacji na rzecz osób z niepełnosprawnościami”.

Komisja ds. WSE: duże udogodnienie o ile inne projekty nie zakażą tego, wtedy będzie to martwy zapis.

III. W zakresie organizacji zajęć wychowania fizycznego dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych studentów i doktorantów (udokumentowanie zajęć powinno odbywać się np. poprzez sporządzanie listy obecności studentów i doktorantów będących osobami niepełnosprawnymi, uczestniczących w zajęciach:

- koszty związane z przygotowaniem odpowiednich warunków do realizacji zajęć wychowania fizycznego dla osób z niepełnosprawnościami, w tym: zapewnienie specjalistycznego sprzętu treningowego (platform, wyczynowych wózków inwalidzkich, itp.);
- koszty związane z organizacją obozów sportowych oraz przygotowaniem do udziału w konkursach/olimpiadach/paraolimpiadach;

Komisja ds. WSE: a co z zawodami sportowymi? Ponadto proponujemy dodać możliwość finansowania udziału w wydarzeniach sportowych, na które składają się, m.ni.: ubezpieczenia, wpisowe, opłaty startowe itp.

- koszty związane z zatrudnianiem i szkoleniem specjalistycznej kadry prowadzącej zajęcia sportowe z osobami z niepełnosprawnością;

Komisja ds. WSE: jest coś podobnego w części II

- koszty związane z prowadzeniem specjalistycznych zajęć.

Ponadto dokumentowanie zajęć powinno odbywać się np. poprzez sporządzanie listy obecności studentów i doktorantów będących osobami niepełnosprawnymi, uczestniczących w zajęciach. Jednocześnie należy podkreślić, że uczelnia powinna posiadać także dokumenty księgowe, rachunki lub faktury potwierdzające poniesienie wydatku z tytułu prowadzenia tego typu zajęć. W ramach organizacji zajęć wychowania fizycznego dostosowanych do potrzeb studentów niepełnosprawnych uczelnia może dokonać zakupu wyposażenia do uczelnianej wypożyczalni sprzętu (o wartości jednostkowej do 10.000 zł) dla osób z niepełnosprawnościami, a także pokrycie kosztów ubezpieczenia tego sprzętu.

IV. W zakresie transportu i zakwaterowania:

Komisja ds. WSE: Proponujemy dodać "(...) wyżywienia oraz udziału w wydarzeniach"

- finansowanie kosztów transportu niepełnosprawnych studentów i doktorantów oraz osób prowadzących działalność naukową pomiędzy obiektami dydaktycznymi uczelni oraz z i do uczelni, pomiędzy uczelnią a miejscem zamieszkania;

Komisja ds. WSE: w tej sprawie nie jest jednomyślna. Część pełnomocników uważa, że transport z miejsca zamieszkania nie powinien być zadaniem uczelni. Transport finansowany ze środków dotacji powinien ograniczyć się do przemieszczania pomiędzy budynkami uczelni. Druga część uważa, że jest to potrzebne i należy to zrobić. Problem trudny, bowiem

nie wpisanie tego zadania zabierze możliwość jego realizacji tam, gdzie jest już oferowany. Z drugiej strony wpisanie tego jako zadania może spowodować roszczenia tych studentów, gdzie usługi transportowej się nie przewiduje np. ze względu na duże rozproszenie kampusu. Ponadto koszty transportu są duże. Sprawa wymaga przedyskutowania.

- w szkoleniach, konferencjach, zajęcia sportowych, obozach naukowo-sportowych, w olimpiadach,

Komisja ds. WSE: dodać w zawodach sportowych, oraz w spotkaniach organizacji studentów z niepełnosprawnością (chodzi o wymianę doświadczeń).

finansowanie kosztów zakwaterowania w sytuacjach wynikających z konieczności zrealizowania przedsięwzięcia specjalistycznego lub konieczność jego zapewnienia wynika ze specjalnych potrzeb osoby z niepełnosprawnością;

- koszty związane z przygotowaniem specjalistycznych/alternatywnych urządzeń oraz materiałów pozwalających na aktywne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w spotkaniu.

Ze względu na charakter dotacji, która udzielana jest konkretnej uczelni, a nie studentowi lub doktorantowi, niemożliwe jest jej dalsze przekazywanie przez uczelnie (np. w formie ryczałtu na przejazdy bądź refundacji poniesionych kosztów) bezpośrednio studentom czy doktorantom.

V. W zakresie zapewnienia optymalnych rozwiązań technologii wspierających (assistive technologies):

- dostosowanie strony internetowej uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
Komisja ds. WSE: proponujemy stron internetowych, bowiem studenci z niepełnosprawności korzystają z różnych stron np. głównej, wydziałowej czy biblioteki.
- wyposażenie sal w sprzęt multimedialny wspomagający widzenie/słyszenie;
dostępność on-line w ramach pomocy dydaktycznych i naukowych oraz konsultacji z pracownikami dydaktycznymi/naukowymi;
- kursy internetowe;
- zakup sprzętu multimedialnego, który może być wypożyczany ~~studentom~~ **studentom** w procesie kształcenia;

Komisja ds. WSE: proponujemy dodać koszty serwisu internetowego jednostki wspierającej (np. BON, DON, CKiOŚ itp.) studentów z niepełnosprawnościami w tym np. social media oraz koszty obsługi platform e-learningowych dla studentów z niepełnosprawnością. Ponadto form technologii wspierającej jest coraz więcej i należałoby zgodnie z tytułem tej części je tu

VI. W zakresie zatrudniania i wynagradzania pracowników BON-u.

Komisja ds. WSE: ze względu na bardzo szeroki zakres tego punktu proponujemy dodać: w zakresie zatrudniania i wynagradzania pracowników biur zajmujących się dostępnością, a także podnoszenia kompetencji wszystkich pracowników uczelni, od których zależy poziom dostępności uczelni.

- wynagrodzenie pracowników zatrudnionych na rzecz kształcenia/wsparcia studentów i doktorantów oraz osób prowadzących działalność naukową
- wynagrodzenie asystentów świadczących usługę asysty osobistej;

Komisja ds. WSE: uważamy, że zapis powinien dotyczyć asystenta dydaktycznego lub Edukacyjnego, a nie osobistego. To zadanie dla innych służb.

- finansowanie szkoleń/kursów specjalistycznych dedykowanych kadrze dydaktycznej oraz pracownikom zajmującym się inwestycjami na terenie uczelni i domów studenta celem dostosowania odpowiedniej infrastruktury dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami;

Komisja ds. WSE: dodać konferencji. Ponadto specjalistyczne szkolenia są także potrzebne pracownikom dziekanatu, bowiem to w dziekanacie załatwia wszystkie sprawy formalne

- finansowanie kosztów konsultacji międzyuczelnianej w zakresie osób z niepełnosprawnością.

Komisja ds. WSE: proponujemy dodać także konsultacji branżowych, choć w sprawie tego punktu także podjęlibyśmy dyskusję.

VII. Niedozwolone jest natomiast wydatkowanie środków z dotacji na pokrycie kosztów związanych z:

- opłatami za studia, które wnoszą niepełnosprawni studenci i doktoranci;
- stypendiami lub innymi świadczeniami dla osób z niepełnosprawnością;
- spotkaniami integracyjnymi;

Komisja ds. WSE: określenie spotkania integracyjne należy zastąpić pojęciem spotkania towarzyskie, bowiem zadaniem uczelni (zgodnie z PRK) jest kształcenie w zakresie wiedzy, kompetencji i umiejętności społecznych. Te ostatnie bez integracji społecznej nie da się tak łatwo wykształcić

- rehabilitacją niepełnosprawnych studentów, doktorantów, pracowników - w szczególności wydatków na zakup sprzętu do rehabilitacji leczniczej, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz wynagrodzeń za pracę fizjoterapeuty;
- **promocja uczelni** (np. finansowanie kosztów wyjazdów promujących uczelnie, np. w szkołach średnich lub drukowanie ulotek dla kandydatów na studia, przygotowanie filmu promocyjnego o uczelni);

Komisja ds. WSE: Ministerstwu chodzi o niefinansowanie promocji uczelni w ogóle, z czym się zgadzamy, ale nam chodzi jedynie o promocję skierowaną do niepełnosprawnych kandydatów. Jak mamy zachęcać kandydatów, jeśli nie możemy wydrukować ulotki z powiększonym drukiem?

- pokrywanie wydatków o charakterze inwestycyjnym;
- pokrywanie kosztów wydawania czasopism - działania te powinny być pokrywane ze środków własnych uczelni.

Komisja ds. WSE: w tej kwestii chcielibyśmy podjąć rzetelną dyskusję.

Reasumując, należy podkreślić, że ponoszone wydatki powinny być uzasadnione konkretnymi potrzebami osób niepełnosprawnych studiujących lub prowadzących działalność naukową w danej uczelni oraz ubiegających się o przyjęcie na studia lub do szkoły doktorskiej. Należy mieć na uwadze, iż są to przykłady wykorzystania, a decyzje o tym, jakie zadania będą finansowane z dotacji, podejmują uczelnie. Ważne jest jednakże, aby osiągnięty efekt końcowy, wynikający z wykorzystania dotacji, służył nie tylko jednemu - konkretnemu - niepełnosprawnemu, lecz był dostępny i możliwy do wykorzystania przez inne osoby o podobnej niepełnosprawności. Istotny jest fakt, iż zasadniczym celem dotacji jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnością warunków do pełnego udziału w procesie **przyjmowania na studia**, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej, co oznacza, że powinno się w sposób racjonalny wyważyć proporcję kosztów administracyjnych (np. na wynagrodzenie pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych).

